



“SUSUZ YAZ”IN EŞİĞİNDE DÜNYA SU GÜNÜ KUTLU OLSUN!

Daha yaşanabilir bir dünya için jeoçeşitliliğimizi oluşturan ve ekolojik dengenin temel unsuru olan denizlerimiz, kıyı alanlarımız, deltalarımız, sulak alanlarımız, göllerimiz, nehir, çay ve derelerimize sahip çıkarak “Dünya Su Günü” kutluyoruz

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından dünya ülkelerinin giderek büyüyen temiz suya erişim sorununa dikkat çekmek, içilebilir su kaynaklarının korunması ve çoğaltılması konusunda somut adımlar atılmasını sağlamak, sürdürülebilir bir gelecek için suyun önemi ve verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla 1993 tarihinde 22 Mart Dünya Su Günü olarak kabul edilmiştir.

Her yıl farklı bir tema ile gerçekleştirilmekte olan Dünya Su Günü’nün 2023 yılı teması “Ortaklıklar ve İş birliği Yoluyla Değişimi Hızlandırmak” olarak belirlenmiştir.

Su tüm canlı yaşamın temel gereksinim maddelerinden biri olup yeterli ve temiz suya erişim temel bir insan hakkıdır. Ancak

bugün dünyada 750 milyondan fazla insan temiz içmesuyundan yoksun ve temel ihtiyacını karşılayamamaktadır.

Hızlı kentleşme süreci, doğal ortamların bozulması geniş alanların ekolojik dengesinin bozulmasına yol açmakta, betonlaşan alanların büyümesi ve doğal süzülmenin ortadan kalkması ile afete neden olan sellemeler meydana gelmekte ve sonucunda can kaybı, su kaynakları, kuyular, tuvaletler ve atık su arıtma tesisleri gibi su ve sanitasyon altyapısı zarar görmektedir. Afetlerin ardından, kanalizasyonun temiz suya karışması, su ve sanitasyon hizmetlerinin aksamasına neden olmaktadır.

Su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı için iklim ve çevresel acil

durumların neden olduğu afetlere karşı dayanıklılık oluşturmak esas olup bu bağlamda kapsamlı risk yönetimi, entegre politika oluşturma ve finans mekanizmalarının geliştirilmesi için doğaya dayalı, uluslararası iş birliğini de kapsayacak bütüncül çözümler üretmek gerekmektedir. İş birliği eksikliği aynı nehrin geçtiği paydaş ülkelerde kanalizasyonun serbest bırakılması veya akıştaki değişiklikler gibi eylemler nedeniyle topluluklar için yıkıcı sonuçlara yol açabilmektedir.

Küresel ısınma, kuraklık, iklim değişikliğinin etkileri, hızlı ve çarpık kentleşme gibi sebeplerle Ülkemiz genelinde su kaynakları üzerinde oluşan baskı gün geçtikçe artmaktadır. Ülkemizde 6 Şubat ve 20 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen 7.7, 7.6 ve 6.4 büyüklüğündeki depremler 11 kent, belde ve köylerinde büyük bir afete neden olmuştur. Deprem bölgesi Dicle-Fırat, Seyhan, Ceyhan ve Asi havzalarında bulunmakta olup Asi havzası hariç diğerleri Türkiye ortalamasından düşük yağış değerine sahip ve su kıtlığının nispeten daha belirgin olduğu havzalardır. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı "Deprem Sonrası Değerlendirme Raporuna" göre ilgili kuruluşlar tarafından yapılan tespitlerde 354 km içmesuyu isale hattı, 729 km içmesuyu şebekesi, 135.000 m³ /gün kapasiteli içmesuyu arıtma tesisi, 10.000 m³ depolama hacmine sahip su deposu, 45 adet su deposu yanı sıra atıksu arıtma tesisleri, pompa istasyonları, yine 1842 km kanalizasyon şebekesi zarar görmüştür. Meydana gelen zararın ilk belirlemelere göre tahmini toplam maliyetinin ise yaklaşık 15 milyar TL olduğu belirtilmektedir. Afetlerin ardından kanalizasyonun temiz suya karışması nedeniyle içme ve kullanma suyuna erişim imkansız hale gelmiş; 44. günde hala su ve sanitasyon hizmetleri sağlanamamıştır.

Yapılan tespitler, kentlerimizin içmesuyu ve kanalizasyon altyapılarının ne kadar

kırılgan olduğunu ortaya koymakta, su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı için bütüncül bir yaklaşımla dirençli kentlerin oluşturulmasının önemini göstermektedir.

Bu bağlamda;

Suyun doğal çevriminin sürdürülebilmesi ve canlı yaşamın devamının sağlanması adına, suyu ticari bir meta olarak gören anlayış yerine, suyun tüm canlılar için yaşamsal bir hak olduğu gerçeğinden hareketle bir çerçeve "Su Yasası" çıkarılmalıdır.

Ekolojik göçler, çölleşme, yok olan sulak alanlar ve meralar, plansız tarım politikaları ve plansız hidroelektrik enerji üretimi gibi büyük problemlerle karşı karşıya olan ülkemizde, küresel iklim değişikliğinin etkileri de dikkate alınarak "kuraklık" ulusal afet mevzuatımıza dahil edilmeli, bu kapsamda 7269 sayılı kanunda gerekli değişiklikler hemen gerçekleştirilmelidir.

Kentleşme, sanayileşme ve tarım politikaları yeniden gözden geçirilerek yüzey ve yeraltısuyu kirliliğine neden olan unsurlar önlenmeli, yeraltısuyu akiferleri ve beslenme havzalarının üzerinde veya kenarında yer alan yerleşim birimlerinin planlanması veya gerçekleştirilmesi süreçlerinde bu akiferlerin korunmasına önem verilmeli, bu alanlar mümkünse planlama süreçlerinin dışına çıkarılmalıdır.

Ülkemizdeki yeraltısuyu kaynaklarının korunmasında da gerekli hassasiyet gösterilmeli, birbirlerini etkileyecek şekilde su sondaj kuyuları açılmamalı, aşırı çekimler kontrol edilerek suyun israfı önlenmeli, stratejik nitelikteki yeraltısuyu rezervlerimizde dahil olmak üzere birçok havzada yaklaşık sayıları 1.000.000 nu bulan kaçak kuyularla yeraltısularımızın hızla tüketilmesine izin verilmemeli, etkin bir denetim mekanizması geliştirilmelidir.

Kurak ortamlarda göl, nehir ve bitki örtüsüyle kaplı aynı zamanda ekonomik,

kültürel, estetik, rekreasyonel ve eğitimsel değere sahip sulak alanlar yeryüzünün yalnızca %0,01'ini oluşturmalarına rağmen, dünyada bilinen biyolojik türlerin neredeyse %10'u için bir yaşam alanı sağlamaktadırlar. Sulak alanlar hidrolojik, karbon ve besin döngülerini sürdüren, doğal tatlı su sağlayan, akışları ve aşırı koşulları düzenleyen, akiferleri besleyen önemli su noktaları olup bu alanların korunup geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle sulak alanları yapılaşmaya açan düzenlemelerden vazgeçilmelidir.

Su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı için dirençli kentlerin oluşturulması, afet sonrası hasar tespit çalışmalarının kısa sürede yapılarak arızaların giderilebilmesi için şebeke izleme sistemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Su ve Kanalizasyon İdarelerinin yalnızca büyükşehir belediyelerinde değil, diğer belediyeler bünyesinde de kurulması gerekmektedir.

Atık sularımız, özellikle su kıtlığı çekilen yerlerde yeniden kullanılabilir hale getirilmeli, şehir ve sulama şebekelerinde kaçakların önlenmesine yönelik tedbirler alınmalı, kent içi rekreasyon alanlarında yüzey suyu depolanması işlevi de gören peyzaj düzenlemeleri yapılmalıdır.

Ergene, Asi, Menderes, Kızılırmak gibi su havzalarının kirlenmesine sebep olan her türlü kirletici unsur tespit edilerek, gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalı ve denetleme mekanizması devreye sokulmalıdır. Kirletenlere karşı caydırıcı işlemler tesis edilmelidir.

%20 si sanayi sektöründe kullanılan tatlı su kaynaklarımız, sanayi sektörlerinde ileri teknoloji ve atık su kullanımı yaygınlaştırmak için korunmalıdır.

Ülkemizde tatlı su kaynaklarının 2/3'ü vahşi sulama yöntemleri kullanılarak tarımsal ürünlerin sulanmasında kullanılır.

maktadır. Bu durum tarımsal üretim alanlarımızda aşırı sulama sebebiyle tuzlanma ve çoraklaşmaya neden olmaktadır. Bunun önlenmesi amacıyla salma sulama yönteminin kullanımı hızla değiştirilmeli, ileri teknoloji yöntemleri veya damlama sulama yöntemleri kullanılarak tarımsal alanların sulanması sistemine geçilmeli ve su tasarrufu sağlanmalıdır. Su kısıtı bulunan havzalarda ürün pateni değiştirilerek sulu tarım uygulamasından vazgeçilmeli, bu konuda çiftçiye gerekli destek ve eğitim verilmelidir.

Sonuç olarak;

Tarih boyunca insanların ve uygarlıkların gelişiminin en önemli unsurlarının başında gelen tatlı suların araştırılması, entegre su yönetimi anlayışıyla kullanılması, ticari bir mal olarak görülmeden kamusal bir miras olarak geleceğe korunarak bırakılması yaşamsal bir öneme sahiptir. Su kaynaklarımızın korunması ve sürdürülebilir kullanımı için her alanda ve sektörde bütünlüklü bir su yönetimine ihtiyaç vardır ve bu bağlamda ulusal bazda kurumlar arası eşgüdüm son derece önemlidir. Yine aynı şekilde uluslararası bazda yapılacak iş birliği ve ortaklıkların sürdürülebilirlik açısından kentsel dirençleri artıracakları aşîkardır.

Daha yaşanabilir bir dünya için jeoçeşitliliğimizi oluşturan ve ekolojik dengenin temel unsuru olan denizlerimiz, kıyı alanlarımız, deltalarımız, sulak alanlarımız, göllerimiz, nehir, çay ve derelerimize sahip çıkarak "Dünya Su Gününü" kutluyoruz.

Saygılarımızla,

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu